

Publicitatea jocurilor de noroc

Practica țărilor UE

Comparație cu Republica Moldova

Legal Business Monitor
august 2022

Cuprins

Introducere

Suedia

Comparație cu Moldova

Belgia

Comparație cu Moldova

Franța

Italia

Concluzii

Surse

Despre studiu

Introducere

Publicitatea jocurilor de noroc trebuie să fie responsabilă – cu reguli clare și restricții de acces pentru minori. Dar interdicția totală a acesteia lovește în bugetul de stat și contribuie la dezvoltarea sectorului tenebru. La această concluzie ajung experții și autoritățile din mai multe țări europene, în procesul discuțiilor legate de înăsprirea legilor pentru industria dată. Principiul de bază al unei soluții eficiente este dialogul cu businessul legal din acest domeniu pentru elaborarea unui set optim de reguli, desfășurarea unor cercetări ample, analiza riscurilor și a experienței altor țări.

Despre cercetare

Mai jos vom examina situația actuală din Suedia, Belgia, Franța și Italia. Scopul studiului este de a compara abordările dintr-o serie de țări ale UE cu practica aplicată în Republica Moldova, dar și de a examina eficiența înăsprirea regulilor din domeniul jocurilor de noroc, pe baza exemplului Italiei.

GUVERNUL SUEDIEI A RENUNȚAT LA INTENȚIA DE A INTERZICE TOTAL PUBLICITATEA JOCURILOR DE NOROC

1. Versiunea inițială a proiectului de lege despre jocurile de noroc a fost modificată. În documentul final, publicitatea operatorilor licențiați a fost, totuși, permisă la TV, radio și în media online fără restricții legate de timpi de difuzare.

Mai mult, "Legea fortificată despre jocuri de noroc" adoptată oferă măsuri de combatere a publicității jocurilor de noroc neautorizate.

Suedia

Suedia

Gustaf Hoffstedt

secretar general al Asociației Industrii de
Jocuri de Noroc din Suedia (BOS)

*"Ne bucurăm că guvernul a ascultat părțile interesate din industria
jocurilor de noroc, precum și mai mulți editori, care au subliniat
dezavantajele unei astfel de propuneri".*

Anterior BOS a prezentat autorităților Suediei o cercetare independentă

**10 MLRD
COROANE SUEDEZE**

venitul anual total al
bugetului de stat de la
industria jocurilor de noroc

**4200
LOCURI PERMANENTE
DE MUNCĂ**

asigură industria autorizată
de jocuri de noroc din
Suedia

**800 MLN
COROANE SUEDEZE**

sponsorizarea sportului din
partea industriei jocurilor
de noroc din Suedia

**4 MLRD
COROANE SUEDEZE**

sub formă de impozite
plătesc anual organizatorii
jocurilor de noroc

Suedia

Autorii cercetării au subliniat importanța stimulării jucătorilor să apeleze doar la serviciile operatorilor licențiați

NIMA SANANDAJI

"Suedia poate fi avantajată de revederea reglementării jocurilor de noroc, prin relaxarea unor restricții, care forțează majoritatea consumatorilor să migreze spre piața jocurilor neautorizate".

Republica Moldova: comparație

ÎN MOLDOVA, DE LA 1 IANUARIE 2022 ESTE INTERZISĂ ORICE FORMĂ A PUBLICITĂȚII JOCURILOR DE NOROC

Modificările au fost aprobate fără să fie desfășurată vreo cercetare și contrar atenționării Ministerului Finanțelor despre riscurile iminente pentru bugetul de stat.

Migrația jucătorilor spre
sectorul tenebru, în doar 4
luni din 2022

+
> 66%

JUCĂTORI MOLDOVENI PE SITE-URILE
ILEGALE DE PARIURI SPORTIVE

în majoritate offshoruri rusești

Notă

VOLUMUL PIEȚEI GRI A JOCURILOR DE NOROC DIN REPUBLICA MOLDOVA,

dominată de operatori offshor, a crescut stabil în ultimii ani și a ajuns la apogeu în 2020, când a depășit 500 mln de lei, potrivit datelor BNM. Aceste sume nu includ transferurile prin intermediul cardurilor bancare, ceea ce înseamnă că cifrele finale sunt considerabil mai mari.

SITUAȚIA S-A SCHIMBAT ABIA ÎN 2021

Atunci Republica Moldova a început, în premieră, să blocheze accesul la site-uri neautorizate de jocuri de noroc și să aplice alte restricții pentru operatori ilegali.

Notă

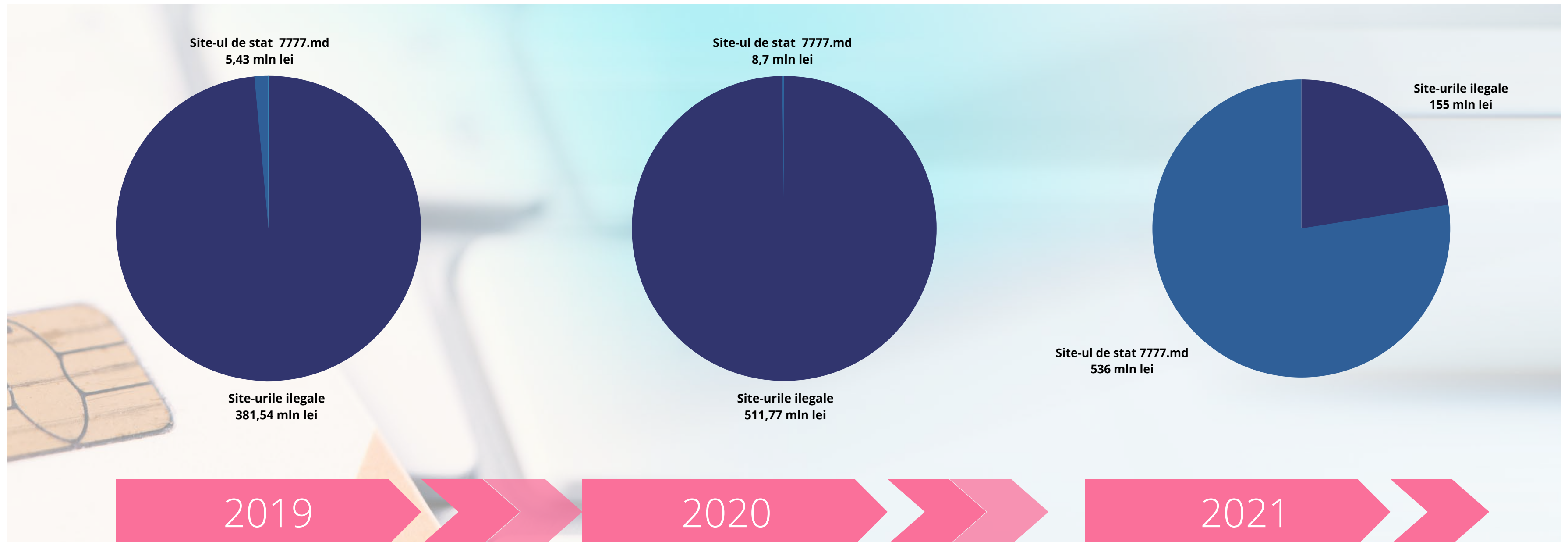

REZULTATELE ACȚIUNII AUTORITĂȚILOR DE BLOCARE A SITE-URILOR ILEGALE

Sumele care au ajuns la organizatorii de loterii online și pariuri sportive ilegale s-au redus până la 155,5 mln lei (numai prin sisteme de plăți online). În același timp, pe singurul site autorizat, de stat, au fost transferate prin aceleași metode 536 mln lei (vezi următorul slide).

Să comparăm cronologia

2019 - 2021

(*doar prin sisteme de plăți online)

INTERDICȚIA PUBLICITĂȚII JOCURILOR DE NOROC STIMULEAZĂ DEZVOLTAREA PIEȚEI ILEGALE ȘI MIGRAȚIA MASIVĂ A JUCĂTORILOR ÎN SECTORUL NEGRU. LA ACEASTĂ CONCLUZIE S-A AJUNS ȘI ÎN BELGIA.

Către sfârșitul anului 2022, autoritățile din Belgia planifică să aplice interdicția pentru publicitatea jocurilor de noroc. Măsura nu se răsfrânge, însă, asupra Loteriei Naționale a Belgiei.

Mai mult, decizia a fost luată numai după efectuarea unei cercetări de către Centrul independent de experți a dependenței din Flandra, care a depistat peste 100 000 de jucători cu dependență.

Belgia

Belgia

Totuși

operatorii legali privați vor avea dreptul în continuare la publicitate în conturile lor de pe rețele de socializare, inclusiv prin mesaje video, precum și în incinta localurilor de jocuri de noroc și pe paginile lor web. Sponsorizarea sportului urmează, la fel, să fie interzisă, dar din 2025, pentru a reuși adoptarea unor măsuri tranzitorii.

Belgia

Formele permise de publicitate trebuie să corespundă unui șir de norme etice generale

Interzis de folosit

vedete

Fără

personaje inventate

De menționat

Comisia pentru jocuri de noroc din Belgia

(autoritate de stat de reglementare) insistă în continuare pe introducerea unor măsuri stricte în privința publicității propriu-zise, dar nu pe interzicerea ei totală.

Autoritatea de reglementare consideră că legea trebuie să fie revăzută până la intrarea ei în vigoare.

Alte argumente

Asociația operatorilor de joc din Belgia (BAGO)

afirmă că interdicția publicității va deveni "perioadă de aur pentru business ilegal". BAGO face trimitere la un sondaj recent UGent (al Universității Gent).

Rezultatele sondajului

Universitatea Gent

Fiecare al treilea
operator care își face
publicitate

este nelegal

1 din 5 €

se cheltuiește în Belgia
pentru scheme ilegale
de jocuri de noroc

cu 12% pe an

se vor reduce veniturile
sportului din Belgia

Între timp

—

ÎN JUR DE 100 MLN DE EURO

DEJA A PIERDUT FOTBALUL BELGIAN PE
FUNDALUL CONSECINTELOR ECONOMICE ALE
COVID-19.

”Publicitatea este necesară pentru a îndruma consumatorul spre oferta controlată și sigură. Exemplele din alte țări, cum ar fi Italia și Spania, unde publicitatea și sponsorizarea au fost interzise în 2019, demonstrează clar pericolul interdicției publicității. De exemplu, din momentul aplicării interdicției totale în Italia, sectorul nelegal a crescut cu tocmai 50% (în perioada 2019-2021)”

Doar afacerile legale din acest domeniu

pot scoate la iveală problemele și să reglementeze comportamentul de joc al consumatorilor -

SUBLINIAZĂ ASOCIAȚIA BELGIANĂ A OPERATORILOR DE JOC

De menționat

că pe fundalul dialogului similar cu industria jocurilor de noroc și analiza riscurilor, anterior, guvernul Suediei a renunțat la intenția de a interzice publicitatea.

ATRAGEM ATENȚIA,

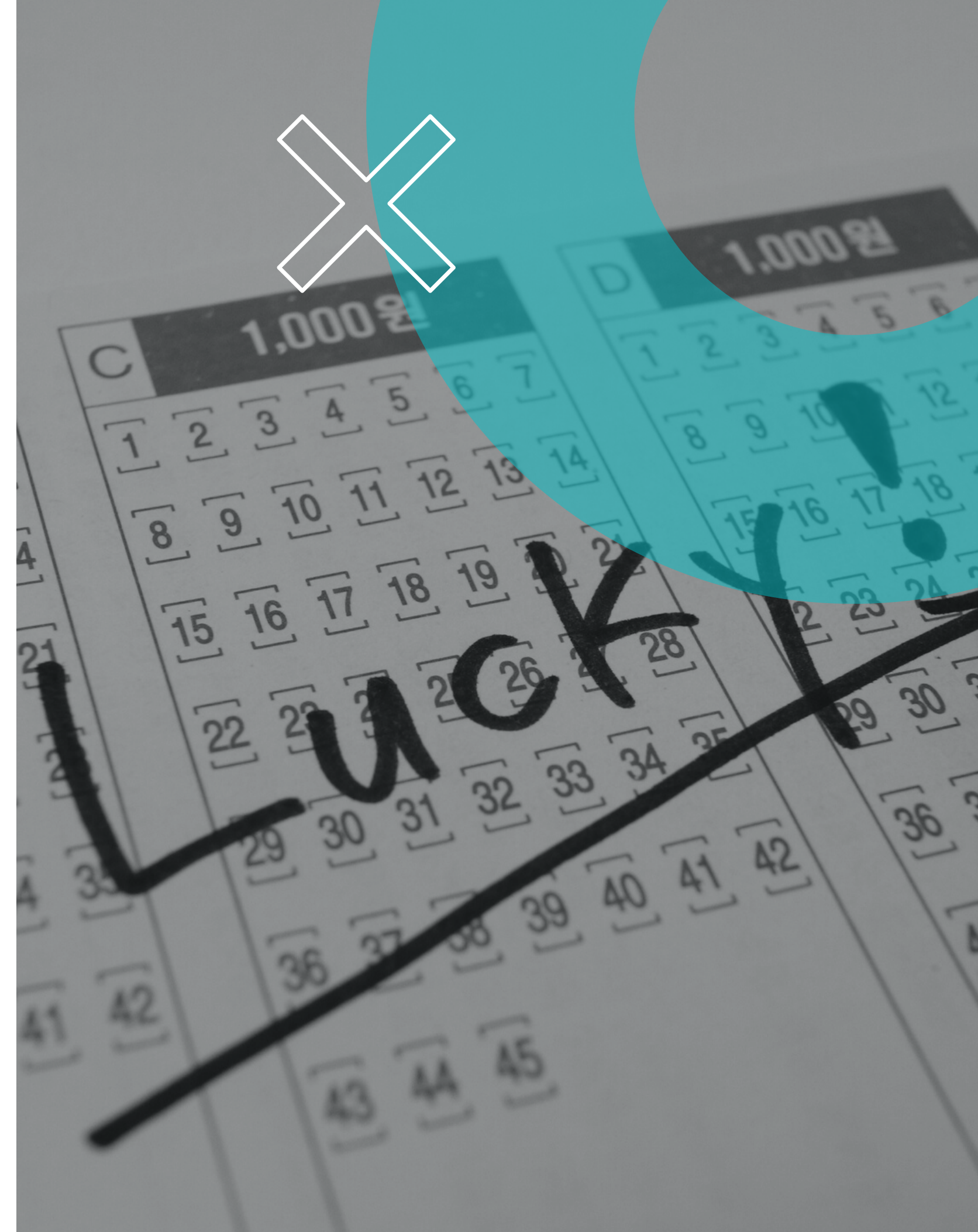
CĂ ABORDĂRILE ȚĂRILOR UE
DIFERĂ DE PRACTICILE DIN
MOLDOVA.

Chiar dacă

interdicțiile din Belgia vor intra în vigoare,

acestea nu vor viza Loteria Națională a țării.

AUTORITĂȚILE DIN MOLDOVA

AU INTERZIS TOTALMENTE PUBLICITATEA JOCURILOR DE NOROC FĂRĂ A DESFĂȘURA

CERCETĂRI SOCIOLOGICE

despre nivelul dependenței de jocurile de noroc printre cetățeni, cum s-a făcut în Belgia.

CONSULTĂRI REALE

s-au limitat la câteva mese rotunde, la care argumentele Loteriei Naționale și altor actori nu au fost luate în calcul.

ANALIZA RISCURILOR FINANCIARE

nu s-a ținut cont de atenționarea Ministerului Finanțelor.

Primul și singurul sondaj tematic din Moldova

a fost efectuat de iData la comanda Legal Business Monitor în aprilie 2022

Cercetarea nu a scos la iveală probleme

ÎN ACELAȘI TIMP, AUTORITĂȚILE NU AU ÎNTREPRINS MĂSURI DE COMBATERE A DEPENDENȚEI DE JOC,

AȘA CUM SE PRACTICĂ ÎN ȚĂRILE UE

(DACĂ ANUME ACESTA A FOST SCOPUL LEGII).

Iar interdicția de sponsorizare a sportului și altor domenii sociale a fost aplicată chiar fără acordarea unei perioade de tranziție

SPRE DEOSEBIRE DE BELGIA, UNDE INTERDICȚIA VA INTRA ÎN VIGOARE ABIA PESTE TREI ANI.

REZULTAT

+66%

creșterea numărului
jucătorilor moldoveni pe
site-uri de joc ilegale, din
offshor

-70%

diminuarea vânzărilor
biletelor de loterie pe
suport de hârtie ale Loteriei
Naționale a Moldovei

-2 000 000 DE LEI

comparația profitului
online al Loteriei Naționale
din ianuarie și iunie

+50%

majorarea impozitului pe
câștig, fapt care la fel a
favorizat site-urile ilegale

Tendințele contrazic scopurile

ÎN LOC DE REDUCEREA NUMĂRULUI JUCĂTORILOR, ASISTĂM LA MIGRAREA LOR ÎN SECTORUL TENEBRU

cota căruia s-a reușit să fie diminuată în Moldova abia în 2021, odată cu măsurile suplimentare de reglementare din partea autorităților.

CU UN AN MAI DEVREME

pe site-urile ilegale de jocuri de noroc, prin sisteme electronice de plăți, au fost transferate peste 500 mln de lei (potrivi datelor BNM), în timp ce pe site-ul

LOTERIEI NAȚIONALE

au ajuns doar 8,7 mln de lei.

BUSINESSUL PRIVAT

Veniturile companiilor care vindeau bilete de loterie, la fel, s-au redus considerabil.

ÎNTREPRINDEREA DE STAT

Poșta Moldovei deja a ratat în jur de 3,5 mln de lei.

SOCIETATEA

Loteria Națională și-a sistat și proiectele sociale, care anterior vizau instituțiile medicale, de învățământ, cetățenii cu venituri mici din toată țara, dar și nemijlocit sportivii din Moldova.

SPORT

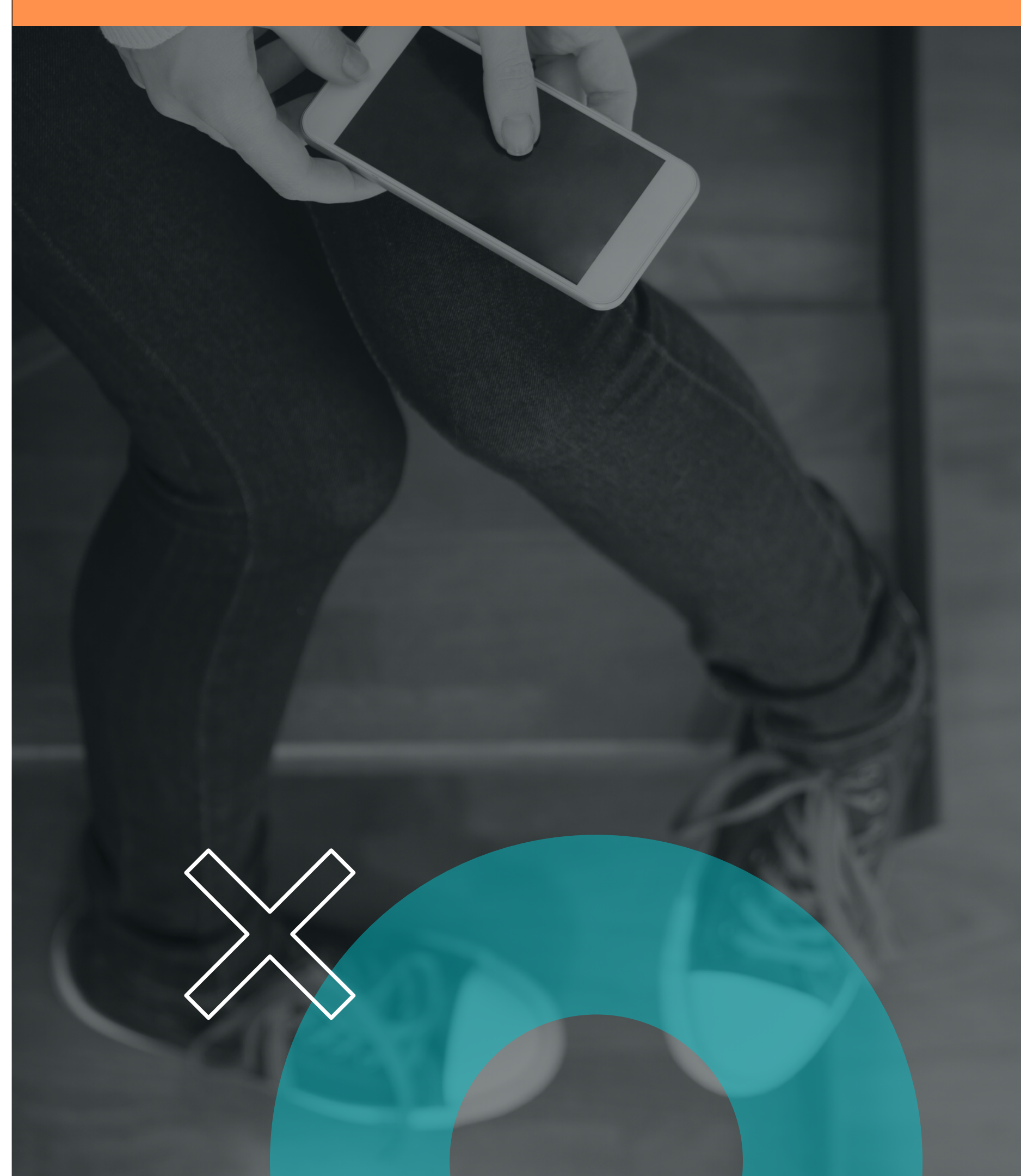
Fără sponsorizare au rămas Comitetul Național Olimpic și Sportiv din Moldova, dar și multe federații sportive.

ALTE EFECTE

Nu în ultimul rând

site-urile ilegale de jocuri de noroc

În continuare își fac promovare în Moldova. Spre deosebire de site-ul Loteriei Naționale a Moldovei, casele de pariuri ilegale admit la joc și minori.

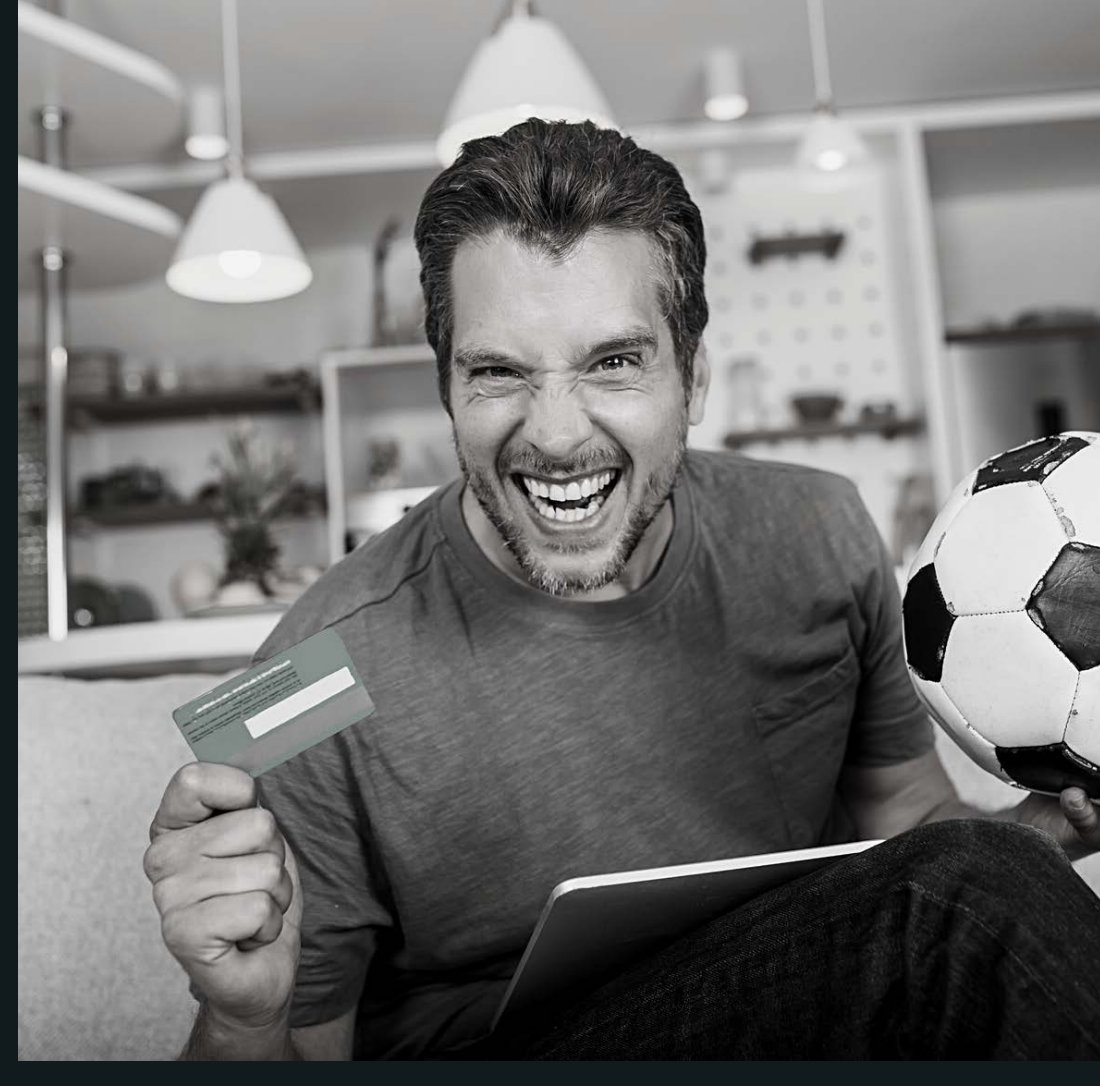

Franta,

ABORDARE ECHILIBRATĂ FAȚĂ DE
REGLEMENTAREA JOCURILOR DE
NOROC

Din septembrie 2021, autoritatea de reglementare,

L'Autorité Nationale des Jeux (ANJ) a lansat consultări publice privind marketingul legat de gambling. Acest proces a fost inițiat după ce în timpul Campionatului Euro 2020, volumul publicității de acest gen din țară a devenit exagerat.

Totuși

în loc de aprobarea rapidă a măsurilor de restricție, autoritățile franceze au optat pentru

CONSULTĂRI ȘI COLECTAREA TUTUROR PUNCTELOR DE VEDERE
PENTRU ELABORAREA DECIZIILOR.

ANJ PROPUNE
elaborarea unei baze
viabile pentru publicitate
responsabilă

ISABELLE FALQUE-PIERROTIN
PREȘEDINTE ANJ

"ÎNTR-UN PLAN MAI GENERAL, IDEEA ESTE DE A CREA O ABORDARE DE REGLEMENTARE DE COMUN ACORD, CEEA CE ÎNSEAMNĂ CĂ OPERATORII TREBUIE SĂ FIE MAI RESPONSABILI, DAR ÎN CADRUL SCHEMEI DE REGLEMENTARE, STABILIT DE AUTORITATEA DE REGLEMENTARE".

Este vorba despre volumul de publicitate și conținutul acesteia.

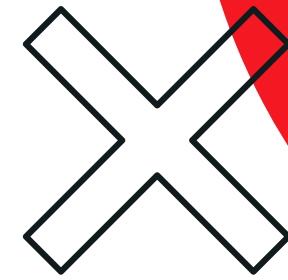
De exemplu,

va fi interzisă orice formă de publicitate care "bagatelizează" jocurile de noroc, dar și care "conțin afirmații neargumentate despre șansele de câștig", sau care echivalează jocurile de noroc la creșterea statutului social, sau ca alternativă unui loc de muncă.

Reglementarea

mai vizează implicarea în publicitate a persoanelor sub vârsta de 18 ani.

Totuși

Autoritățile franceze nu planifică să introducă interdicție totală pentru publicitate, deoarece anume aceasta trebuie să ajute clienții să deosebească operatorii legali de piața offshore.

**Piața neagră a jocurilor de
noroc în Franța este în
2022 de**

57%

**CERCETAREA REALIZATĂ DE
BETTING GAMING COUNCIL**

Italia

ÎN 2019 A DEVENIT PRIMA ȚARĂ
DIN UE, CARE A INTERZIS INTEGRAL
PUBLICITATEA JOCURILOR DE
NOROC.

PÂNĂ LA 200 MLN EURO ANUAL

riscă să piardă Italia, iar sectorul va migra spre piața neagră, atenționau atunci reprezentanții afacerilor legale.

>120 000 DE OAMENI

erau asigurați cu locuri de muncă de sectorul jocurilor de noroc din Italia, până în 2019.

ITALIA

AL TREILEA CA MĂRIME

sector care asigura locuri de muncă – indicatorii pieței jocurilor de muncă din Italia de până în 2019.

770 MLN € ANUAL

spera să obțină suplimentar guvernul Italiei în 2019, majorând impozitele din domeniul jocurilor de noroc.

Mari companii din businessul legal al Italiei

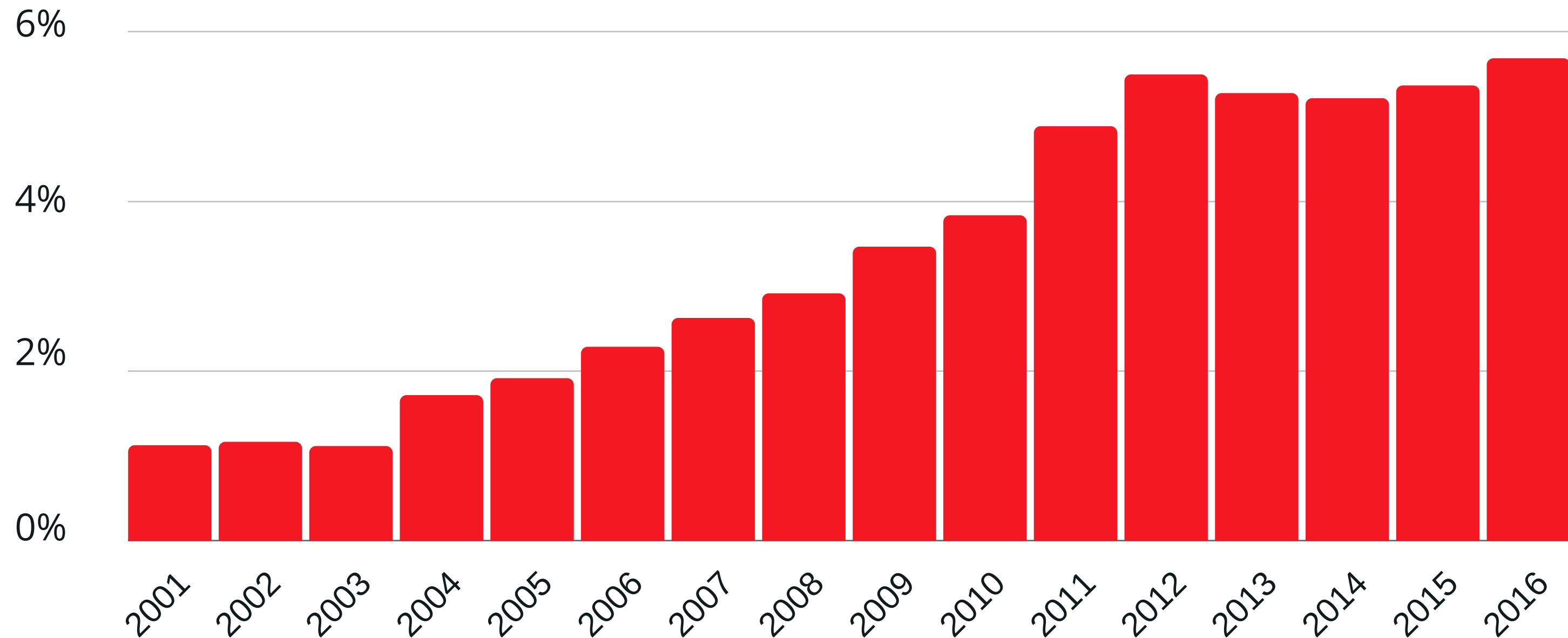
subliniau îngrijorarea lor față de cele mai mari impozite din UE din acest domeniu.

DE NOTAT CĂ

în perioada 2001 – 2016, inclusiv, cota jocurilor de noroc în PIB-ul Italiei creștea vertiginos, ajungând, în 2016 la

5,68%

Pondereea veniturilor din jocuri de noroc în PIB-ul Italiei

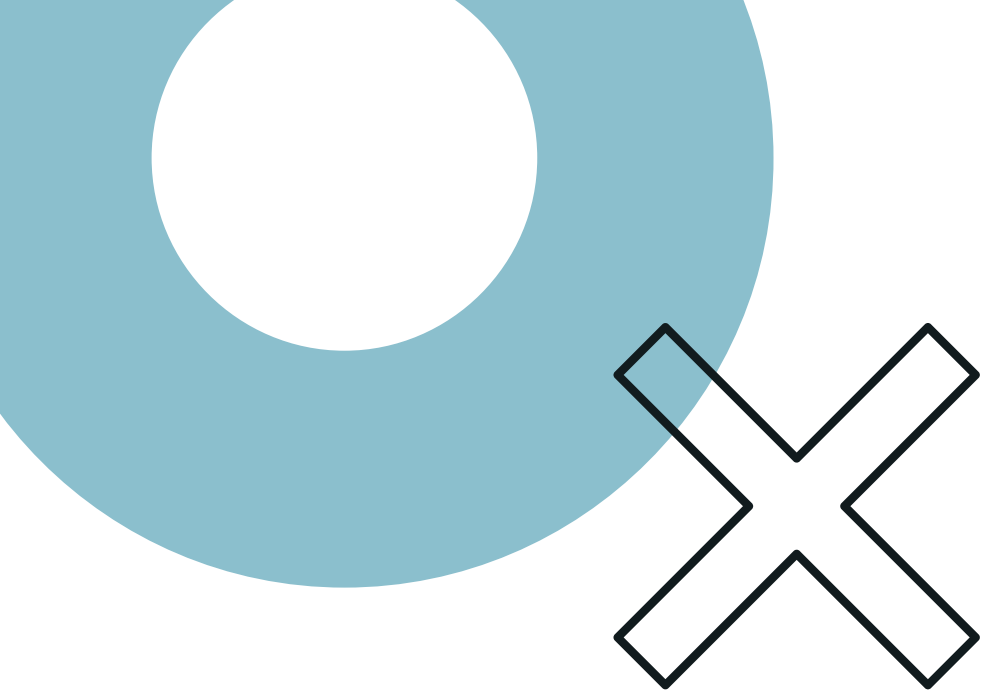
Doar la un an după
interdicția totală a
publicității jocurilor de
noroc în Italia

2020

0,6%

PONDEREA VENITURILOR DIN
JOCURI DE NOROC ÎN PIB-UL
ȚĂRII

(5,68% - 2016)

Potrivit raportului

—
Agenției pentru vămi și
monopoluri din Italia, 2021

-36%

veniturile fiscale de la sectorul
jocurilor de noroc s-au redus
cu 7,24 mlrd €

—
Dacă în 2019

63,4%

din volumul total al veniturilor
fiscale era asigurat de aparate
de joc și loterii video

atunci în 2020

numai

44,6%

Totodată

În pofida interdicție, operatorii nelegali continuau să încalce legea și să-și facă publicitate.

2020
CU 100 MII €

autoritățile din Italia au sancționat Google pentru plasarea publicității jocurilor de noroc.

2022
CU 750 MII €

Piața neagră a jocurilor de noroc din Italia în 2022

23%

CERCETAREA REALIZATĂ DE
BETTING GAMING COUNCIL

Experții

fac legătura directă

cu restricțiile pentru afacerile legale din domeniu și majorarea impozitelor pentru sector.

Asociația belgiană a operatorilor de joc

afirmă că sectorul ilegal al jocurilor de noroc din Italia s-a dublat din 2019.

Concluzii

INEFICIENȚA

interdicției totale a publicității și pierderi pentru bugetul de stat din cauza majorării neraționale a impozitelor.

CONTRAR INTENȚIILOR

autorităților din Italia de a reduce nivelul dependenței de jocuri de noroc, rezultatul acestor măsuri a fost dezvoltarea pieței negre, care ajunge deja la aproape un sfert din volumul total.

PIAȚA NEREGLEMENTATĂ

e puțin probabil să contribuie la combaterea dependenței. Dar lovește sigur în bugetul țării. Contrar așteptărilor, veniturile fiscale din acest domeniu s-au redus, iar cota sectorului în PIB a căzut de la 5,6% la 0,6% timp de numai 4 ani.

Surse

Guvernul Suediei
Comunicatul BOS
Articol - Suedia
Articol - Studiu
Cercetare – piața gri a Moldovei
Articol - Belgia
Articol – Comisia belgiană pentru jocuri de noroc
Comunicat BAGO
Universitatea din Gent
Sondaj - Moldova
Articol – veniturile Loteriei Naționale a Moldovei

Articol – Franța
Articol – Reglementarea în Franța
Declarație Falque-Pierrotin
Cercetare - Betting Gaming Council
Articol - Italia
Articol – Italia a majorat impozitele
Articol – Așteptările autorităților din Italia
Cercetare – Importanța jocurilor de noroc în PIB-ul țării
Articol – Cota sectorului jocurilor de noroc în PIB-ul țărilor UE
Raportul Agenției pentru vămi și monopoluri din Italia
Articol – Autoritățile din Italia au sancționat Google